

Чабайовський Тарас Васильович,кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0003-1494-8196**ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЗАГОСТРЕННЯ ПРОБЛЕМИ
ЗОВНІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ**

Стаття присвячена проблемі зовнішньої міграції українців. У ній розглядається динаміка міграційних процесів, викликана збройною російською агресією проти України, а також досліджуються соціальні, економічні та політичні наслідки цього явища. Крім того, проаналізовані причини міграції українців за кордон, зокрема поглиблення демографічної кризи в Україні, зменшення кількості населення, знищення чи загроза знищення житла і майна громадян, загроза життю та здоров'ю людини, ставлення суспільства до загальної мобілізації.

Ключові слова: зовнішня міграція українців, напрямки зовнішньої міграції, демографічна криза, економічні та соціальні виклики, війна в Україні.

У країнах, які переживають збройний конфлікт, проблема зовнішньої міграції набуває особливого значення та актуальності. Російсько-українська війна спричинила в Україні одну з найшвидше зростаючих у світі гуманітарних криз у сфері переміщення населення в новітній історії, суттєвих змін у суспільному розвитку України та країн світу. Наразі замість добровільної міграції через пошук кращих умов для самореалізації з метою працевлаштування або отримання освіти, що тривалий час було найпоширенішою формою міграційних переміщень населення України до інших країн, визначальною для ситуації сьогодення стала вимушена міграція. За своїми масштабами, географією охоплення, кількісними показниками та часовими межами українська вимушена міграційна криза сьогодення не має аналогів з часів Другої світової війни. Загалом, збройна агресія росії проти України вплинула на різні аспекти демографії, такі як: рівень народжуваності, смертності, структуру населення та інші демографічні показники.

Ці процеси мають важливий вплив на демографічну ситуацію в Україні, зокрема на розподіл населення за різними регіонами та національним складом. Однак конкретні цифри та дані змінюються з кожним днем, тому слід спостерігати за тенденцією потоку переміщення українців. В умовах сучасної кризової міграційної ситуації їй комплексний аналіз стає актуальним для попередження проблем на етапі післявоєнної відбудови країни. Процес міграції як внутрішньої, так і зовнішньої є наслідком рішення людини, що зумовлено низкою об'єктивних та суб'єктивних чинників економічного, соціального, політичного або іншого характеру, що впливають на особисті мотиви й обставини. Водночас наслідки цих процесів, як правило, помітні не

лише для окремого індивіда, а й для держави в цілому, бо чинить вплив на соціально-економічні показники розвитку країни. Збройна агресія росії проти України призвела до економічних труднощів, що вплинули на рівень життя та економічний розвиток не тільки країни в цілому, а й країн світу. Велика кількість українців виїхала за кордон, що має довгостроковий вплив на структуру населення та економічний потенціал країни. Також на подальшу демографічну ситуацію в країні впливає й значна кількість втрат життів серед цивільного населення. Одним із головних компонентів, що впливатиме на подальший розвиток економіки, суспільства і вимагатиме всебічного дослідження науковців, є міграція. Міграційні процеси, що відбуваються в країні, значною мірою впливають на модель майбутньої української держави та українського суспільства. Уже сьогодні українській державі слід визначити напрям майбутнього розвитку держави, соціуму та українства як етносу.

Отже, аналіз впливу війни на зовнішню міграцію українців є актуальним не лише для наукового співтовариства, а й для урядових структур, громадських організацій та громадянського суспільства в цілому. Розуміння цієї проблеми є важливим кроком для розроблення ефективних політичних стратегій та соціальних програм, спрямованих на забезпечення захисту прав мігрантів і здійснення сталих заходів для врегулювання конфлікту та відновлення миру в Україні.

Метою статті є аналіз та висвітлення впливу війни на загострення проблеми зовнішньої міграції українців, а саме: вивчення масштабів і характеру змін у міграційних потоках з України внаслідок війни; аналіз наслідків цих змін для України та міжнародного співтовариства; виявлення ключових проблем, які виникають у зв'язку зі зростанням міграційних потоків та пошук шляхів їх вирішення.

Проблеми міграційних процесів і міграції, зокрема зовнішньої міграції українців, у своїх працях висвітлювали низка науковців: Дзюба А., Дмитришина Т., Йосипів А., Лібанова Е., Лубенець І., Малиновська О., Мураненко К., Пирожков С., Прибиткова І., Рибаківський Л., Смаль В., Стариченко А., Терещук Г. тощо. Таким чином, окреслена проблематика не є новою і набуває особливої актуальності з початком війни росії проти України, оскільки еміграція величезної кількості українців через повномасштабне російське вторгнення стала економічним і гуманітарним викликом не лише для України, а й для держав-партнерів, що прийняли мільйони вимушено переміщених осіб.

Після повномасштабного вторгнення росії на територію України характер української міграції до ЄС докорінно змінився. Якщо попередня хвиля вимушеного переміщення населення була локалізована переважно всередині України, то нова хвиля активно спрямовувалася за її межі. Ніхто не міг передбачити реальних масштабів міграційної кризи, яка виявилася найбільшим сучасним переміщенням населення, коли в окремі дні кордон перетинали приблизно 50000 осіб. Цього разу ЄС і багато інших країн продемонстрували найвищий рівень підтримки, майже миттєво запровадивши швидко та ефективно політику приймання біженців. Безвізовий режим, поєднаний зі спрощеними процедурами приймання на підставі директиви про тимчасовий захист у ЄС терміном до трьох років, дали змогу біженцям з України оминати тривалі

процедури подання заяви про надання притулку та відкрили нові можливості, зокрема ринки праці, доступ до освіти, соціальний захист і медичне обслуговування. Станом на листопад 2022 року УВКБ ООН зареєструвало 7 867 219 біженців з України в усій Європі, з яких 4 751 065 осіб були зареєстровані в програмі тимчасового захисту ЄС або аналогічних національних програмах. За той самий період понад 7 мільйонів людей перетнули український кордон у зворотному напрямку (ця цифра відображає транскордонні переміщення, а не окремих осіб) [1].

Згідно з даними Міністерства закордонних справ, станом на 2023 рік за кордоном перебували 8 млн 177 тис. українців. Якщо порівняти з даними на 1 лютого 2023 року, тобто за неповні 5 місяців, то ця кількість зросла майже на 188 тис. осіб [2]. Понад половина українців перебуває лише в трьох країнах: Польщі – 22%, Німеччині – 14,6% та США – 11%. Також багато громадян України знайшли притулок у Чехії – 7,9%, Італії – 5%, Канаді – 4,9%, Іспанії – 3,4% та Ізраїлі – 2,75%. Майже 63% українців, які перебувають за кордоном, повнолітні, 22% – діти до 18 років. Вік ще 15% осіб не уточнюється. Варто відзначити, що лише 1 із 16 українців за кордоном перебуває на консульському обліку. Ця інформація свідчить, що нині за кордоном через війну перебуває близько 20% наявного населення України до 24 лютого 2022 року.

Однак через відмінності між країнами в реалізації програми тимчасового захисту й інші фактори, а саме: рівень підтримки громадянського суспільства, масштаби української трудової міграції чи культурну близькість, деякі країни стали передусім транзитним простором (Угорщина, наприклад, мала 2 933 815 перетинів кордону станом на липень 2023 року, але лише 36 315 біженців зареєструвалися, щоб отримати тимчасовий захист) або стають лише другорядними пунктами призначення (Ліхтенштейн – тільки 640, Боснія і Герцеговина – 75 біженців, які звернулися за національними програмами захисту). Інші країни, як-от Польща та Німеччина, стали справжніми центрами приймання українських біженців. За даними УВКБ ООН, від початку російської агресії до кінця липня 2023 року польсько-український кордон перетнули понад 12 724 955 громадян України, з яких 1 618 785 подали заяви про надання тимчасового захисту. Набагато складніше оцінити кількість українців, які залишилися у Польщі. У квітні 2022 року їх почали реєструвати за системою PESEL. Ця електронна система реєстрації присвоює ідентифікаційні номери українським біженцям, що надає їм доступ до безкоштовних державних послуг, наприклад, медичної допомоги, охорони здоров'я, шкіл, а також працевлаштування. Наразі у PESEL добровільно зареєстрували понад мільйон українців. Інший спосіб визначити кількість українців у Польщі – поррахувати тих, хто легально може працювати в країні. Такі люди зобов'язані сплачувати внески до ZUS, польської системи соціального страхування, яка лише 2022 року зареєструвала понад 500 000 українців. У грудні 2022 року в Польщі офіційно працювали понад 766 000 українців, хоча ця кількість охоплює як трудових мігрантів, так і новоприбулих біженців [3].

Наразі зрозуміло, що повернення додому мільйонів громадян України вимагатиме значних зусиль від української влади і держав-партнерів. Передусім йдеться про створення сприятливих безпекових, гуманітарних та економічних умов. Для цього

необхідно з'ясувати, скільки громадян України перебуває за кордоном і на Батьківщині. Ще складніше оцінити кількість населення у різних регіонах України.

У науці виділяють такі фактори, що впливають на рішення українців емігрувати в інші країни під час війни: економічні, соціальні, політичні, безпекові тощо.

Економіка України функціонує в умовах безпрецедентних безпекових викликів. Війна звела нанівець здобутки від значної фіскальної консолідації, яка досягнута у передвоєнні роки, коли державний борг України скоротився з 81% ВВП у 2016 р. [4] до 45,2 % у 2021 р. [5] Сьогодні війна призвела до збільшення витрат на оборону, що створило додатковий тиск на бюджет. В умовах і дефіциту бюджету, і зниження та затримки міжнародної допомоги, Уряд України скорочуватиме кількість і розміри соціальних програм і послуг. Враховуючи значні труднощі з бюджетом, у січні-березні Мінфін здійснював лише пріоритетні видатки [6].

З метою оптимізації бюджету, на вимогу західних партнерів, з 1 березня 2024 р. в Україні зміниться підхід до надання державних виплат внутрішньо переміщеним особам. Віцепрем'єр-міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України зазначає, що Україна безпосередньо прив'язана до рішень наших партнерів. Вони ставлять вимоги постійно верифікувати виплати з метою їх зменшення або оптимізації. Йдеться про те, що за міжнародними мірками два роки достатньо для того, щоб адаптуватися [7].

Зміна підходів до виплат ВПО має стимулювати їх працевлаштуватися. Ураховуючи, що створення нових робочих місць відбувається повільно, частина громадян отримує додаткові стимули до еміграції.

Дефіцит державного бюджету України вплинув і на фінансування програми для бізнесу «Доступні кредити 5–7–9%». За час воєнного стану в межах програми «Доступні кредити 5–7–9%» банки видали 46 240 позик на суму 185,9 млрд грн. Загалом від старту програм у лютому 2020 р. бізнес отримав 81 062 кредитів на 275,5 млрд грн [5]. Якщо у 2020 р. через програму видавалося 5% усіх нових кредитів, то нині це понад 26%, тобто кожен четвертий кредит субсидується державою. Максимальна сума кредиту – 60 млн грн. Виходячи зі статистики Мінекономіки, середній чек у програмі складає 3,5 млн грн. Програма показала свою високу ефективність, її визначають як одну з найбільш дієвих кредитних програм у країні.

Незважаючи на борги, пільгову кредитну державну програму, найімовірніше, не скасують, інакше в Україні повністю зруйнується банківське кредитування. На цей момент від 80% до 90% кредитів бізнесу видається саме за «5–7–9%». Наразі банки не ризикують працювати за власними кредитними програмами та покладаються переважно на пільгові проекти уряду. Тому доступне державне кредитування збережуть, але його зменшать, та умови стануть жорсткішими, щоб скоротити державні витрати з бюджету. Оновлену програму кредитування очікують до квітня-травня 2024 р.

Оновлений законопроект про мобілізацію викликає занепокоєння у суспільстві та може спровокувати низку негативних тенденцій в економіці, а також черговий сплеск міграційних процесів. Законопроектом незадоволені як пересічні українці, так і представники бізнесу. Підприємці попереджають про «невиправні наслідки» для

економіки, якщо законопроект у такому вигляді пройде і далі. Якщо механізм мобілізації не буде доопрацьовано, Україні загрожують посилення кризових явищ в економічній та фінансовій сферах. Адже та частина чоловіків, які уникають мобілізації і не будуть заброньовані, намагатимуться працювати неофіційно та розірвати усі офіційні зв'язки з державою. Як наслідок, ця категорія громадян переходитиме не просто у тіньову, а в «чорну» частину національної економіки – намагаючись максимально не проводити жодних платежів, не брати участь у будь-яких публічних заходах і розірвати усі зв'язки з будь-якими легальними механізмами функціонування громадянина.

Також це може вплинути на сталість банківської системи. Так, Національний банк звітує про рекордне зняття заощаджень із рахунків з моменту запровадження в Україні воєнного стану 24 лютого 2022 р. У січні загальний обсяг депозитів населення у банківській системі скоротився на 2,5% – на 27,4 млрд грн, після чого на рахунках залишилося 1,05 трлн. Востаннє депозитний портфель фізичних осіб зменшувався у травні 2023 р., тоді він скоротився менш як на 1 млрд (987 млн грн). А зараз скорочення майже у 28 разів більше: підприємці зняли за січень 2024 р. 22 млрд грн [4].

Проте Україна здійснює кроки зі стабілізації ситуації в економіці. Для того, щоб покращити економічні та соціальні очікування українців, уряду необхідно підтримати бізнес, щоб він міг створювати нові робочі місця та інвестувати у розвиток.

Так, Президентом України оголошено про старт нової економічної політики в Україні «Зроблено в Україні», яка має запрацювати до кінця 2024 р. [8]. Зокрема, Головою держави доручено Уряду розробити практичні кроки підтримки українських підприємств, а сама платформа «Зроблено в Україні» має стати майданчиком для діалогу між державою та українськими підприємцями. Завдання полягає в тому, щоб українські підприємства змогли зберегти та масштабувати свою роботу. Серед першочергових кроків – розробка програми українського кешбеку «Купуй українське». Програма передбачатиме повернення частини грошей за купівлю вироблених в Україні товарів і послуг. При цьому у програмі можуть брати участь як представники бізнесу, так і громадяни України. За купівлю певних типів товарів, вироблених в Україні, та послуг громадяни України зможуть отримати повернення частини коштів на спеціальну картку.

На жаль, повномасштабне російське вторгнення прискорило депопуляцію та спричинило справжню демографічну катастрофу – десятки тисяч загиблих і поранених, мільйони внутрішньо переміщених осіб та емігрантів.

Оскільки цей процес триває, низка питань, пов'язаних із поточною хвилею міграції українців до країн ЄС, має бути в центрі наукових дискусій. По-перше, на думку країн-реципієнтів, є очевидна невідповідність між високим попитом на робочі місця та високим рівнем людського капіталу з погляду освіти і навичок українських біженців, а також здатністю місцевих ринків праці задовольнити ці потреби, не витісняючи новоприбулих у сектор низькооплачуваної некваліфікованої праці. По-друге, на переконання України, питання відтоку людського капіталу справедливо звучить у тому контексті, що діти українських біженців поступово долучаються до місцевої системи освіти, а літні люди отримують доступ до медичних послуг, і обидва

ці фактори можуть легко стати поштовхом до закріплення на новому місці життя. По-третє, необхідно розглянути роль статусу тимчасового захисту, оскільки він надає українським біженцям більшої гнучкості з погляду мобільності та доступу до ринку праці, але не забезпечує довгострокового правового статусу і може бути скасований будь-якої миті. Нарешті, якщо війна триватиме ще деякий час і українських біженців поглинуть місцеві ринки праці, то економіка держав-реципієнтів зреагує стагнацією, якщо біженці почнуть повертатися додому.

Також складна ситуація з переміщеними і примусово депортованими внаслідок війни українцями в росії ставить кілька питань, які потребуватимуть політичних дій з боку України та її міжнародних союзників. Найбільш нагальне питання стосується вдосконалення механізмів запобігання депортації або примусовому переміщенню цивільних, особливо найбільш вразливих (дітей, людей похилого віку, людей з інвалідністю) в умовах війни, а також гарантування їхнього безпечного повернення або переселення з росії. Необхідно визначити, які інструменти можуть мобілізувати Україна і міжнародні організації, щоб підтримати українців, які перебувають на території російської федерації, або щоб сприяти їхньому транзиту до інших країн. Крім того, залишається невирішеним питання політики повернення та реінтеграції українських громадян, вимушено переміщених через війну до росії. І, нарешті, остання та складна тема – фактичне подвійне громадянство багатьох переміщених війною українців унаслідок примусової паспортизації, а також потенційні випадки співпраці з державою-агресором.

Крім того, можна виокремити більше десятка менших проблем, які вже стоять на порядку денному: відбудова житла, робота з внутрішньо переміщеними людьми, стимулювання народжуваності, боротьба з ранньою смертністю тощо. До того ж можливе також збільшення потоку емігрантів після повного відкриття кордонів, закритих нині для переважної більшості чоловіків. Йдеться і про «воз'єднання сімей», і про трудову міграцію, і про реабілітацію тощо. Над цими питаннями українська держава має працювати і розробити політику вже найближчим часом.

Підсумовуючи, слід зазначити, що військові конфлікти та війни завжди мають значний вплив на соціально-економічний та політичний ландшафт країн, змінюючи не лише життя місцевого населення, а й спричиняючи різні форми міжнародної міграції. Сучасна війна в Україні відіграє значну роль у загостренні проблеми зовнішньої міграції українців, оскільки призвела до масового переселення населення. Люди шукають безпеки та стабільності за кордоном через загрозу їхньому життю та здоров'ю на окупованих територіях, територіях ведення бойових дій та прилеглих до них територіях. За даними організацій, що займаються міграційними питаннями, кількість українців, які виїхали за кордон, зросла удвічі упродовж останніх років.

Війна також вплинула на характер міграційних потоків з України. Якщо раніше більшість мігрантів шукали працю та кращі економічні умови в інших країнах, то тепер вони стикаються з необхідністю вибору місця, де можна знайти безпеку та захист від війни. Війна спровокувала зростання числа біженців, які шукають притулок у країнах, що не є їхніми традиційними напрямками міграції. Переважна кількість

мігрантів шукає притулку в країнах Європи. Водночас чимало українців опинились на території держави-агресора, і не завжди добровільно. Процес інтеграції для українців дається важко з багатьох причин, зокрема і через те, що серед більшості вимушених мігрантів, які різняться за низкою соціально-демографічних ознак, за своїм менталітетом і психологічними настановами, значній кількості людей було важко без перешкод прийняти фундаментальні життєві зміни і швидко досягти взаєморозуміння в країні перебування. Треба зазначити, що українці в інших країнах не завжди бувають тягарем для систем соціального захисту, а навпаки, завдяки великому людському капіталу можуть сприяти її розвитку. Наразі темпи виїзду за кордон сповільнилися, але продовження війни може спричинити подальшу міграцію українського населення до інших країн.

Загострення проблеми зовнішньої міграції має серйозні наслідки для України та міжнародного співтовариства. Україна втрачає своїх громадян, що може призвести до втрати людського капіталу та зменшення потенціалу для економічного та соціального розвитку. Крім того, потік біженців може поставити під серйозний тиск країни, які приймають їх, спричиняючи необхідність у вирішенні проблеми інтеграції та надання гуманітарної допомоги.

Отже, вплив війни на загострення проблеми зовнішньої міграції українців є очевидним і значним. Цей процес вимагає уваги та координації з боку Уряду України та міжнародного співтовариства для забезпечення захисту прав мігрантів, їхньої інтеграції та надання необхідної допомоги. Водночас необхідно приділити увагу створенню умов для повернення мігрантів до рідного краю та відновлення миру та стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. UNHCR, Ukraine Refugee Situation. Operational Data Portal. URL: [hps://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location](https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location) (дата звернення: 07.03.2024).
2. Коментар МЗС України щодо схвалення Радою ООН з прав людини резолюції «Ситуація з правами людини в Україні внаслідок російської агресії». URL: <https://mfa.gov.ua/news/komentar-mzs-ua-ukrayini-shchodo-shvalennya-radoyu-oon-z-prav-lyudini-rezolyuciyi-situaciya-z-pravami-lyudini-v-ukrayini-vnaslidok-rosijskoyi-agresiyi> (дата звернення: 07.03.2024).
3. Patrycja Otto and Paulina Nowosielska, «Українці на rynku pracy radzą sobie dobrze. Ale mogliby lepiej». *Gazeta Prawna*, December 22, 2022. URL: [hps://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/8618086,zatrudnienie-rynek-pracy-pracownicy-z-ukrainy.html](https://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/8618086,zatrudnienie-rynek-pracy-pracownicy-z-ukrainy.html). (дата звернення: 07.03.2024).
4. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/30102018_48-rd.pdf?v=4 (дата звернення: 07.03.2024).
5. Міністерство Фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/derzhavnii_borg_do_prognozovanogo_vvr_vrav_do_452_v_2021_rotsi-3283 (дата звернення: 07.03.2024).
6. *Калашиник П.* Неприємний і поганий сценарій. Україна може не дочекатися фінансової допомоги від США найближчими місяцями. Скільки протримається бюджет і чи загрожує це поверненням друку гривні. URL: <https://forbes.ua/money/poganiy-ta-prosto-nepriemniy-stsenarii-ukraina-mozhe-ne-dochekatis-finansovoi-dopomogi-vid-vashingtonu-nayblizhchim-chasom-skilki-e-chasu-i-chi-zagrozhue-povernennya-do-druku-grivni-07022024-19046> (дата звернення: 07.03.2024).
7. Виплати переселенцям мають бути оптимізовані. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/962916.html> (дата звернення: 07.03.2024).

8. Володимир Зеленський оголосив про старт нової економічної платформи «Зроблено в Україні». URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-ogolosiv-pro-start-novoyi-ekonomichnoyi-89321> (дата звернення: 07.03.2024).

REFERENCES

1. UNHCR, Ukraine Refugee Situation. Operational Data Portal. URL: [hps://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location](https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location) (Date of Application: 07.03.2024) [in English].
2. Komentar MZS Ukrainy shchodo skhvalennia Radoiu OON z prav liudyny rezoliutsii «Sytuatsiia z pravamy liudyny v Ukraini vnaslidok rosiiskoi ahresii». «Comment of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine regarding the approval by the UN Human Rights Council of the resolution ‘Situation with human rights in Ukraine as a result of Russian aggression’». URL: <https://mfa.gov.ua/news/komentar-mzs-ua-ukrayini-shchodo-shvalennya-radoyu-oon-z-prav-lyudini-rezolyuciyi-situaciya-z-pravami-lyudini-v-ukrayini-vnaslidok-rosijskoyi-agresiyi> (Date of Application: 07.03.2024) [in Ukrainian].
3. Patrycja, Otto and Paulina, Nowosielska (2022). «Ukraińcy na rynku pracy radzą sobie dobrze. Ale mogliby lepiej». *Gazeta Prawna*, December, 22. URL: [hps://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/8618086,zatrudnienie-rynek-pracy-pracownicy-z-ukrainy.html](https://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/8618086,zatrudnienie-rynek-pracy-pracownicy-z-ukrainy.html). (Date of Application: 07.03.2024) [in Polish].
4. Natsionalnyi bank Ukrainy. «National Bank of Ukraine». URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/30102018_48-rd.pdf?v=4 (Date of Application: 07.03.2024) [in Ukrainian].
5. Ministerstvo Finansiv Ukrainy. «Ministry of Finance of Ukraine». URL: https://mof.gov.ua/uk/news/derzhavnii_borg_do_prognozovanogo_vvp_vpav_do_452_v_2021_rotsi-3283 (Date of Application: 07.03.2024) [in Ukrainian].
6. Kalashnyk, P. Nepriemnyi i pohanyi stsenarii. Ukraina mozhe ne dochekatysia finansovoi dopomohy vid SSHA naiblyzhchymy misiatsyamy. Skilky protrymaietsia biudzhet i chy zahrozhuie tse povernenniam druku hryvni. «Unpleasant and bad scenarios. Ukraine may not wait for financial aid from the US in the coming months. How long will the budget last and does it threaten the return of hryvnia printing». URL: <https://forbes.ua/money/poganiy-ta-prosto-nepriemniy-stsenarii-ukraina-mozhe-ne-dochekatis-finansovoi-dopomogi-vid-vashingtonu-nayblizhchim-chasom-skilki-e-chasu-i-chi-zagrozhuie-povernennya-do-druku-grivni-07022024-19046> (Date of Application: 07.03.2024) [in Ukrainian].
7. Vyplaty pereselentsyam maiut buty optymizovani. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/962916.html>. (Date of Application: 07.03.2024) [in Ukrainian].
8. Volodymyr Zelenskyi oholosyv pro start novoi ekonomichnoi platformy «Zrobлено v Ukraini». «Volodymyr Zelensky announced the launch of the new economic platform ‘Made in Ukraine’». URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-ogolosiv-pro-start-novoyi-ekonomichnoyi-89321> (Date of Application: 07.03.2024) [in Ukrainian].

UDC 314.748:342.78

Chabaiovskyi Taras,

Candidate of Juridical Sciences, Senior Researcher,
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-1494-8196

THE IMPACT OF THE WAR ON EXACERBATING THE PROBLEM OF UKRAINIANS' EXTERNAL MIGRATION

The article focuses on the problem of Ukrainian migration abroad, which has been caused by the Russian military's actions against Ukraine. The study examines the dynamics

© Chabaiovskyi Taras, 2024

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2024.1\(63\).18](https://doi.org/10.36486/np.2024.1(63).18)

Issue 1(63) 2024

<https://naukaipravookhorona.com/>

of migration processes caused by armed Russian aggression against Ukraine, as well as the social, economic, and political consequences of this phenomenon. The article analyzes the factors driving the migration of Ukrainians abroad, with a particular focus on the demographic crisis in Ukraine, the decline in population, the destruction or threat of destruction of housing and property, the threat to human life and health, and the attitude of society towards general mobilization. Furthermore, the author draws attention to the main patterns of external migration of Ukrainians to countries around the world. It has been established that the aggravation of the problem of external migration has serious consequences for Ukraine and the international community. The loss of Ukrainian nationals can result in a reduction in the country's human capital and potential for economic and social growth. Furthermore, the influx of refugees may place host nations under considerable strain, necessitating integration and humanitarian assistance. This study is aimed at clarifying the essence of the problems of Ukrainian emigrants that arise as a result of hostilities in Ukraine. The article concluded that the impact of the war on the aggravation of the problem of foreign migration of Ukrainians is obvious and significant. This process requires attention and coordination from the government of Ukraine and the international community to ensure the protection of migrants' rights, their integration and the provision of the necessary assistance. The research findings indicate that the key to enabling the return of migrants to Ukraine is to restore peace and stability in the country. It is important to note that the implementation of effective strategies to overcome these challenges is essential for both Ukraine and the international community.

Keywords: foreign migration of Ukrainians, demographic crisis, economic and social challenges.

Отримано 27.03.2024